

OCENA ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ PRZYSTANI KORTOWSKIEJ

Tomasz Podciborski, Paulina Cywińska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Streszczenie. Celem głównym była ocena atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej przystani Kortowskiej. W ramach celów szczegółowych w oparciu o badania ankietowe wybrano elementy przestrzeni mające wpływ na atrakcyjność turystyczną tego obiektu. Na dalszym etapie opracowano wskaźniki i ich mierniki oraz zasady prowadzenia oceny. Po krótkim scharakteryzowaniu obiektu badawczego sporządzono jego ocenę.

Słowa kluczowe: przestrzeń turystyczna, atrakcyjność przestrzeni turystycznej, baza turystyczna

Przestrzeń turystyczna na Warmii została ukształtowana przede wszystkim przez elementy krajobrazu naturalnego, a z upływem czasu również kulturowego. Niepowtarzalne walory kompozycyjno-estetyczne przestrzeni zostały zachowane dzięki harmonijnemu połączeniu architektury, krajobrazu oraz elementów naturalnych przestrzeni. Szczególną uwagę zwrócono na fakt, iż wysoki poziom atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej przestrzeni zawierającej w swej strukturze niepowtarzalne elementy naturalne i kulturowe może być motorem rozwoju ruchu turystycznego na danym obszarze.

Kortowo jest częścią Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Na jego obszarze położona jest większość obiektów uniwersyteckich. Miasteczko uniwersyteckie zlokalizowane jest tuż przy granicy administracyjnej miasta Olsztyna i zajmuje powierzchnię 161 ha. Otoczone jest lasem i Jeziorem Kortowskim należącym do uniwersytetu. Bezpośrednie sąsiedztwo Jeziora Kortowskiego wraz z zagospodarowaną linią brzegową, plażą, przystanią i wypożyczalnią sprzętu turystycznego powoduje, że przestrzeń ta stała się atrakcyjna zarówno pod względem turystycznym, jak i rekreacyjnym. Autorzy opracowania postanowili ocenić atrakcyjność turystyczną przystani Kortowskiej, aby wskazać elementy przestrzeni, które należy poprawić celem podniesienia wartości turystyczno-rekreacyjnej tego terenu.

ELEMENTY PRZESTRZENI MAJĄCE WPLYW NA ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNO-REKREACYJNĄ PRZYSTANI KORTOWSKIEJ

Turystyka od niepamiętnych czasów stanowi nieodłączny element życia człowieka. Pierwsze podróże turystyczne miały podłoże religijne, wypoczynkowe bądź kupieckie. Z czasem zaczęto podróżować w celach leczniczych, poprawiających stan zdrowia czy nawet upiększających. Według Kowalczyka [2002] turystyka jest zjawiskiem społecznym i obejmuje wszystkie zjawiska ruchliwości przestrzennej związane z dobrowolną, czasową, zmianą miejsca pobytu, rytmu i środowiska oraz z wejściem w styczność osobistą ze środowiskiem odwiedzanym. Z kolei w słowniku języka polskiego PWN zdefiniowano turystykę jako zorganizowane wyjazdy poza miejsce stałego zamieszkania [Słownik języka polskiego. 1988]. Pojęcie rekreacja definiowane jest jako różnorodne formy aktywności podejmowane poza obowiązkami codziennego życia dla odpoczynku, rozrywki i rozwoju własnych zainteresowań [Słownik ortograficzny... 2001].

Atrakcyjność turystyczno-rekreacyjna przestrzeni może być stymulowana poprzez działania człowieka. Zlokalizowanie w przestrzeni elementów infrastruktury turystycznej w połączeniu z występującymi w danym miejscu elementami naturalnymi środowiska przyrodniczego powoduje podniesienie poziomu atrakcyjności przestrzeni. W oparciu o to stwierdzenie wybrano elementy przestrzeni i ich cechy mające wpływ na atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną przystani Kortowskiej. Działania miały charakter dwuetapowy. W ramach etapu pierwszego w trakcie wywiadu terenowego zadawano pytania osobom przebywającym na terenie badanego obiektu. Pytania i udzielone na nie odpowiedzi miały służyć wskazaniu elementów przestrzeni niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania przystani Kortowskiej. Na podstawie uzyskanych wyników stworzono listę 36 elementów przestrzeni wymienianych najczęściej przez osoby ankietowane. W ramach etapu drugiego przeprowadzono badania ankietowe na grupie 100 osób. Grupę tę stanowiły osoby odwiedzające przystań Kortowską i korzystające z jej bazy turystycznej. W ankiecie zestawiono wcześniej wybrane 36 elementów przestrzeni i ich cech z podziałem na cztery grupy. Lista elementów przestrzeni z podziałem na grupy przedstawiała się następująco:

- elementy środowiska naturalnego: wielkość jeziora, kształt jeziora, głębokość jeziora, klasa czystości wody, ilość roślinności przybrzeżnej (tatarak, szuwały), materiał litologiczny plaży (piasek, żwir, kamienie), ukształtowanie terenu, rodzaj roślinności, nasłonecznienie;
- zagospodarowanie nabrzeża: wielkość plaży, dozór ratowników WOPR, liczba miejsc do cumowania sprzętu pływackiego (kajaki, rowery wodne), stan techniczny pomostów i zabezpieczeń, tablice informacyjne, monitoring, ochrona i dozór 24h sprzętu pływackiego, toalety i wysokość opłaty za korzystanie z nich, oświetlenie (latarnie);
- zagospodarowanie terenu przystani: zieleń ozdobna niska (krzewy, kwiaty, trawniki, rabaty), zieleń wysoka (drzewa iglaste, drzewa liściaste), elementy małej architektury, miejsca do rozpalania ogniska, miejsca do grillowania, miejsca dla rowerów, miejsca parkingowe dla samochodów, śmietniki, boisko do gry w piłkę plażową, miejsce zabaw dla dzieci (plac zabaw);

– obiekty i usługi towarzyszące: punkty gastronomiczne, możliwość wypożyczenia sprzętu sportowego, taras, baza noclegowa, punkt medyczny pierwszej pomocy, punkt serwisowy sprzętu turystycznego, szkoła sportów wodnych, stan techniczny obiektów, poziom utrzymania czystości.

W oparciu o uzyskane wyniki badań ankietowych opracowano listę elementów przestrzeni i ich cech, które według ankietowanych najistotniej wpływają na atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną przystani Kortowskiej. Elementy te w dalszej części opracowania nazwano wskaźnikami oceny atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej przystani Kortowskiej. Lista 12 wskaźników oceny i ich wag wskazujących na siłę wpływu danego elementu przestrzeni na atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną przystani Kortowskiej jest następująca: klasa czystości wody [0,100], materiał litologiczny plaży [0,077], nasłonecznienie [0,077], wielkość plaży [0,083], stan techniczny pomostów i zabezpieczeń [0,098], oświetlenie [0,070], elementy małej architektury [0,084], miejsca do rozpalania ogniska, miejsca do grillowania [0,066], śmietniki [0,083], punkt medyczny pierwszej pomocy [0,066], stan techniczny obiektów [0,087], poziom utrzymania czystości [0,109].

OPRACOWANIE MIERNIKÓW OCENY ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ PRYZYSTANI KORTOWSKIEJ

1. Klasa czystości wody: I lub II – 2 pkt; III – 1 pkt; IV i niższe klasy – 0 pkt.
2. Materiał litologiczny plaży: drobnoziarnisty piasek – 2 pkt; gruboziarnisty piasek lub drobnoziarnisty żwir – 1 pkt; gruboziarnisty żwir, kamienie o ostrych krawędziach, muł – 0 pkt.
3. Nasłonecznienie terenu: duże – 2 pkt; średnie, teren częściowo zasłonięty wysoką zielenią – 1 pkt; nasłonecznienie niewielkie, teren pokryty zielenią wysoką – 0 pkt.
4. Wielkość plaży: zapewniająca swobodę ruchu z dużą liczbą miejsc do wypoczynku z wydzielonym miejscem umożliwiających odpoczynek osób dorosłych z dziećmi – 2 pkt; średnia, ograniczona liczba miejsc – 1 pkt; mała, plaża z bardzo małą ilością miejsca do wypoczynku – 0 pkt.
5. Stan techniczny pomostów i zabezpieczeń: bardzo dobry, pomosty z zabezpieczeniami – 2 pkt; dobry, pomosty bez zabezpieczeń – 1 pkt; zły, brak zabezpieczeń – 0 pkt.
6. Oświetlenie: zapewniające bardzo dobrą widoczność na całym obszarze – 2 pkt; rzadko rozmieszczone lub nie w pełni sprawne – 1 pkt; niesprawne lub brak oświetlenia – 0 pkt.
7. Elementy małej architektury: zadbane w bardzo dobrym stanie technicznym, rozmieszczone w dobrych miejscach – 2 pkt; w bardzo dobrym stanie, rozmieszczone w złych miejscach – 1 pkt; w złym stanie technicznym lub ich brak – 0 pkt.
8. Miejsca do rozpalania ogniska, miejsca do grillowania: odpowiednio zagospodarowane i zabezpieczone, w bardzo dobrym stanie technicznym – 2 pkt; ubogo zagospodarowane, w dobrym stanie technicznym – 1 pkt; zaniedbane lub ich brak – 0 pkt.
9. Śmietniki: odpowiednio rozmieszczone, regularnie opróżniane – 2 pkt; rzadko rozmieszczone – 1 pkt; przepełnione lub ich brak – 0 pkt.

10. Punkt medyczny pierwszej pomocy: całodobowy – 2 pkt; czynny tylko w określonych godzinach – 1 pkt; zlokalizowany poza ocenianym terenem – 0 pkt.
11. Stan techniczny obiektów: bardzo dobry – 2 pkt; dobry – 1 pkt; zły – 0 pkt.
12. Poziom utrzymania czystości: wzorowy – 2 pkt; zadowolający – 1 pkt; niski – 0 pkt.

OPRACOWANIE ZASAD OCENY I PREZENTACJA JEJ WYNIKÓW

Do oceny atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej przystani Kortowskiej wykorzystano wskaźniki i mierniki oceny scharakteryzowane w opracowaniu. W przypadku ocenianej przestrzeni ze względu na jej niewielką i ograniczoną powierzchnię nie wystąpiła konieczność podziału na pola podstawowe. Wykorzystano tutaj metodę punktową oceny.

W ramach przeprowadzanej oceny należy konkretnym wskaźnikom ujętym w ocenie przypisać określone wartości punktowe za ich stany (patrz mierniki oceny). Suma wartości poszczególnych mierników przemnożona przez wartości wag przypisanych wskaźnikom wyznaczyła stopień atrakcyjności ocenianego obszaru.

Propozycja przedziałów klas atrakcyjności obszaru w zależności od stanu zagospodarowania przestrzeni przedstawia się następująco:

- klasa I – bardzo wysoki poziom atrakcyjności – $1,500 \leq x \leq 2,000$;
- klasa II – wysoki poziom atrakcyjności – $1,000 \leq x < 1,500$;
- klasa III – średni poziom atrakcyjności – $0,500 \leq x < 1,000$;
- klasa IV – niski poziom atrakcyjności – $0,000 \leq x < 0,500$.

Ocenę atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej przystani Kortowskiej sporządzono podczas wywiadu terenowego. W oparciu o wcześniej opracowane wskaźniki i ich mierniki uzupełniono uproszczoną kartę oceny (tab. 1). Na jej podstawie i wyników obliczeń w niej zawartych stwierdzono, że przystań Kortowską cechuje II wysoki poziom atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej.

Tabela 1. Uproszczona karta oceny

Table 1. Simplified card of state

Numer wskaźnika Number of index	Wartość miernika Value of meter	Waga Weight	Wartość $B \cdot C$ Value $B \cdot C$
1	2	3	4
1	2	0,100	0,200
2	1	0,077	0,077
3	2	0,077	0,154
4	0	0,083	0,000
5	1	0,098	0,098
6	1	0,070	0,070
7	1	0,084	0,084

cd. tabeli 1
cont. table 1

1	2	3	4
8	0	0,066	0,000
9	2	0,083	0,166
10	0	0,066	0,000
11	1	0,087	0,087
12	1	0,109	0,109
Suma	10	1,000	1,036
Klasa Class	II		
Klasy atrakcyjności Class of attractiveness	Wartość Value		
I	$1,5000 \leq x \leq 2,000$		
II	$1,000 \leq x < 1,500$		
III	$0,500 \leq x < 1,000$		
IV	$0,000 \leq x < 0,500$		

Źródło: opracowanie własne
Source: own study

PODSUMOWANIE

Na podstawie zebranych doświadczeń i przeprowadzonej oceny można sformułować następujące wnioski:

- metoda zastosowana do oceny atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej przystani Kortowskiej jest łatwa w użyciu;
- ocena powinna opierać się o jak najbardziej aktualne i rzetelne dane pozyskane podczas wywiadu terenowego;
- ocena terenu przystani Kortowskiej pozwoliła na zakwalifikowanie go do II klasy atrakcyjności (wysoki poziom atrakcyjności);
- elementami przestrzeni, które obniżyły wynik oceny były: brak oświetlenia, brak elementów małej architektury – w tym przypadku ławek oraz brak punktu pierwszej pomocy;
- według autorów opracowania, metoda jest uniwersalna i można ją wykorzystać do oceny atrakcyjności podobnych obiektów w kraju.

PIŚMIENNICTWO

- Kowalczyk A., 2002. Geografia turystyki. PWN, Warszawa.
Słownik języka polskiego, 1988. PWN, Warszawa.
Słownik ortograficzny języka polskiego, 2001. Muza, Warszawa 2001.

**THE ASSESSMENT OF THE ATTRACTIVENESS OF THE TOURIST-
-RECREATIONAL MARINA „KORTOWSKA”**

Abstract. The main aim of this paper was to assess the attractiveness of the Marina „Kortowska”. Within the confines of detailed purposes, on the basis of the research, there were chosen elements of the space influencing on the tourist attractiveness of the Marina „Kortowska”. Then, there were worked out their measures and indicators as well as rules of the assessment. After short (brief) description of the research object, its assessment was done.

Key words: tourist space, tourist attractiveness, the tourist base (tourist basis)

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 13.10.2013